

BELÇİKA'DA SENDİKACILIK

- Ø AVRUPA İŞLETME KONSEYLERİ,
- Ø AVRUPA METAL SENDİKALARI FEDERASYONU
- Ø AVRUPA BİRLİĞİ GENİŞLEME SÜRECİ VE TÜRKİYE

*(Belçika CCMB Sendikası ile Birleşik Metal İşçileri Sendikası
arasında 21-23 Eylül 2001'de İstanbul'da gerçekleştirilen
Ortak Eğitim Programı'nda
kursiyerlerimizce tutulan notlar üzerinden hazırlanan rapor)*

Notları derleyenler ve redaksiyon: *Gaye YILMAZ ve Hasan AKTAŞ*

BİRLEŞİK METAL-İŞ YAYINLARI

Tünel Yolu Cd. No.2 81110 Bostancı - İstanbul

Tel: (0216) 380 8590 Faks: (0216) 373 6502

Teknik Hazırlık ve Baskı: Birleşik Metal-İş

No. 01/13 Ekim 2001

Bölüm - I -

BELÇİKA'DA EKONOMİK, SOSYAL VE POLİTİK DURUM

Sunuş: Marc Van Der Brach

Belçika coğrafi ve demografik açıdan oldukça küçük bir ülke olmasına karşın, siyasi açıdan son derece karmaşık bir yapıya sahiptir. Ülkenin kuzey bölgesinde **Flaman**, güney bölgesinde **Fransız** ve doğudaki çok küçük bir alanda da **Alman** toplulukları yaşamakta; bu üç ayrı topluluk **Brüksel'deki Parlamentoda** ayrı ayrı temsil edilmekte ve her birinin hükümeti de yine başkentte bulunmaktadır.

Topluluk hükümetleri kültür, refah ve eğitim gibi bireylerle ilgili konularla da ilgilenmektedir. Topluluklar açısından var olan bu karma yapının yanısıra Belçika'da bir de bölgeler bazında ayırım bulunmaktadır. Aynı coğrafya bu kez **ekonomik yetkilerin farklılaştığı üç gruba** bölünmektedir: **Flaman Bölgesi** (Kuzeydeki Flaman toplumunun yerleşik olduğu bölge) **Brüksel Bölgesi** (Flaman Bölgesinin coğrafi alanı içerisinde, fakat Flaman Bölgesi'nden ayrı) ve **Valonların Bölgesi** (Fransız ve Alman topluluklarının yaşadığı coğrafyanın tamamı).

Belçika'da siyasetin son 10 yılına damgasını vuran politika; **Sosyal ve Hristiyan Demokrat** partilerin koalisyonu olmuştur. Muhalefette ise **Liberal** ve **Yeşilci** partiler yer almaktadır.

Belçika'nın komşuları: İngiltere, Almanya, Luxemburg, Fransa ve Hollanda'dır. Ülkenin, kıta Avrupası'nın merkezinde yer alan konumu, çok çeşitli ticaret yollarının Belçika'dan geçiyor olması, ekonomik açıdan son derece gelişmiş ülkelerle yakın komşuluğu ve AB kurumlarının Brüksel'de bulunması, Belçika'nın kıta çapındaki ekonomik ve siyasi önemini de arttırmıştır.

1996 yılı sayımı sonuçlarına göre, Belçika'da toplam **nüfus 10 milyon** 170 bin'dir. Nüfus yoğunluğu kilometrekareye 330 kişi, yabancıların bu nüfustaki payı ise 913 bin'dir.

Konuşulan dillere göre nüfusun dağılımında 951 bin kişinin **Almanca** konuşulan bölgede, 3 milyon 321 bin kişinin **Fransızca** konuşulan bölgede ve 5 milyon 899 bin kişinin ise **Flamanca** konuşulan bölgede yaşadığı görülür.

Ülkenin ekonomik açıdan **aktif nüfusunun** dağılımı şöyledir : Sınır geçişi yaparak çalışan nüfus 48 bin; temel sektörlerde çalışan nüfus 91 bin; ikincil sektörlerde çalışan nüfus 981 bin; İş arayan nüfus 541 bin ve üçüncül sektörde çalışan nüfus 2 milyon 623 bin olmak üzere toplam olarak **4 milyon 284 bin**'dir.

Ülkedeki sanayi üretiminin önemli bölümü Kuzey'de Flamanlar'ın yaşadığı bölgede gerçekleşmektedir. Özellikle 90'lı yılların başından itibaren Güney'de Fransızlar'ın yaşadığı bölgedeki madenlerin kapatılması, Kuzey-Güney (Flaman-Fransız) bölgeleri arasındaki gelir dağılımı ve refah paylaşımı dengelerini bozmuş ve bu nedenle işsizlik oranlarının güneyde hızla yükselirken, kuzeyde de tersine hızla gerilediği görülmüştür.

Bugün itibarıyla Belçika'nın güneyindeki işsizlik oranı %20; Kuzey'deki işsizlik oranı ise sadece %3-5'ler düzeyindedir. Ülkedeki **ortalama işsizlik oranı ise %10'dur.**

Kuzeyde yoğunlaşan yalnızca sanayi üretimi değildir. Başta başkent Brüksel olmak üzere Belçika'nın kuzeyinde hizmet sektörü de oldukça gelişmiştir. Brüksel'in Avrupa Parlamentosu, Avrupa Komisyonu ve Konseye ev sahipliği yapıyor olması, kenti; AB'nin başkenti olma noktasına taşımış ve giderek bürokratik sorunlarını engelsiz ve kısa sürede aşma çabasında olan Avrupa sermayesinin de genel merkezlerini ve lobi şirketlerini Brüksel'e taşıdığı görülmüştür.

BELÇİKA'DA SANAYİ ÜRETİMİNİN SEKTÖRLERE GÖRE DAĞILIMI

1990 yılı 100 olarak kabul edildiğinde 1996 yılı itibarıyla farklı sektörlerin durumu:

100'ün altında kalan sektörler	100'ün üstünde olan sektörler
Genel Endex(inş.dahil): 94.3	
Genel Endex(inş. Hariç) 98.9	Makine Sanayii : 103.9
Demir-Çelik : 90.2	Gıda Sanayii : 108.4
Demir dışı metal san.: 90.2	Kimya Sanayii : 116.8
İnşaat : 76.3	Petrol Rafinerileri : 121.6
Demir dışı metaller: 93.0	Cam Sanayii : 142.4
Tuğla-kiremit: 91.4	Kimyasal ürünler : 116.2
Tekstil sanayii: 83.8	

Belçika'daki yaşam standardı verilerine göz attığımızda ortaya çıkan manzara ise şöyle:

- Her 1000 kişiden **427**'si özel otomobil sahibi
- Her 1000 kişiden **465**'inin, adına kayıtlı telefonu var
- Her 1000 kişiden **336**'sının TV'si var
- 1996 yılı itibarıyla elektrik tüketimi 71405 gwh

Belçika'nın ithalat ve ihracatının bölgelere göre dağılımı; ülkedeki dış ticaretin büyük oranda AB ile sınırlı olduğunu gösteriyor:

İthalatın %0,7'si Asya-Pasifik; %3.5'u Afrika; %4.4'ü Avrupa'da olup AB dışında olan ülkelere; %7.4'ü Asya; %8.2'si ABD ve %75.5'u AB ülkelerinden yapılıyor.

İhracatın ise %2'si Afrika; %3.1'i Asya-Pasifik; %5.5'u ABD; %5.6'sı Avrupa'da olup AB'ne üye olmayan ülkelere; %8.8'i Asya'ya ve %74.7'si AB ülkelerine yapılıyor.

BELÇİKA'DA SENDİKAL YAŞAM

Belçika'da aynı işyerinde **birden fazla sendikanın** örgütlü ve yetkili olması mümkün. Aynı işyerinde örgütlü bu farklı sendikal yapıların birbirleriyle rekabet içinde oldukları tek süreç "**sosyal seçimler**" adı verilen seçim dönemlerinde yaşıyor ve bu süreç ülke genel seçimlerdekinden pek farklı değil (propaganda ve tanıtım kampanyaları vb. açısından).

Seçimler dışında kalan dönemlerde ise sendikaların hepsi kendi üyelerinin çıkarlarını en üst düzeyde korumayı hedefledikleri için birbirleriyle tam bir işbirliği ve dayanışma içersinde oluyorlar ve toplu sözleşme tekliflerini olabildiğince ortaklaştırmaya çalışıyorlar.

Ülkedeki sendikalaşma oranı dünyadaki en yüksek sendikalaşma oranlarından biri ve **toplam işgücünün % 65'i sendikalarda örgütlü**. Fakat bu oranın içersinde çeşitli bürokratik işlemlerini ancak Sendika üyeliği mekanizması üzerinden çözebilecek olan **işsizler** de bulunuyor. 1992 yılında yapılan bir OECD araştırmasının sonuçlarına göre Belçika, dünyada örgütlülük düzeyi en yüksek **6. ülke** konumunda. Ülkedeki yerleşik sisteme göre, işsizler **devletten işsizlik yardımı alabilmek için Sendikaya üye olmak zorunda**.

Ülkede, örgütlü **3 konfederasyon** bulunuyor: ACV-METALL 1.450.000 üyesi var; FGTB 1.000.000 üyesi ve CGSLB 240.000 üyesi var.

Aynı işyerinde birden fazla sendikanın örgütlenebilmesine olanak tanıyan mevcut sistemde, her 4 yılda bir özel sektör bazında "Sosyal Seçimler" düzenleniyor.

İşyerlerinde yapılan bu seçimlere her sendika kendi listesiyle giriyor ve işçiler **İşyeri Komitelerinde** kendilerini temsil edecek sendika temsilcileri ile **İşçi Sağlığı-İş Güvenliği Komitelerinde** görev yapacak temsilcileri seçiyor. Elde edilen seçim sonuçları mevcut sendikaların temsil düzeyinin belirlenmesinde de kullanılıyor. Bu bağlamda 70'lerden beri ACV-Metaal düzenli olarak çoğunluğu elinde bulunduruyor.

BELÇİKA'DA SOSYAL DİYALOG

Ülkedeki sosyal diyalog, **üçlü sistem** adı verilen ve içinde Hükümetin, işveren örgütlerinin ve işçi sendikalarının bulunduğu karma bir yapı. Sosyal diyalog düzeyleri de üçlü bir oluşum şeklinde: **Ulusal** düzey, **sektörel** düzey ve **işyeri** düzeyi.

Bu üç ayrı düzeyde gerçekleştirilen sosyal diyalogun içerik ve kapsama alanları ise şöyle: Ekonomi politikası, sosyal politika, işçi sağlığı-iş güvenliği.

Her **iki yılda bir**, ülke düzeyinde **genel müzakereler** başlatılıyor ve çalışma koşulları, istihdam politikaları ve sosyal gelişme için gerekli genel hükümler geliştirilmeye çalışılıyor. Ulusal ölçekli sosyal diyalog ve müzakere süreci iş-göremez konumdaki ya da emekli veya işsiz durumdaki işçileri de kapsıyor ve bu anlaşma hükümlerinden yararlanabilmek için sendikalı olma şartı aranmıyor.

Ayrıca, denetim mekanizmaları üzerinden (iş mahkemeleri de dahil olmak üzere) sözleşme ve hukuki düzenlemelerin etkili bir biçimde uygulanıp, uygulanmadığı düzenli olarak kontrol edilebiliyor.

ACV-Metall, bir sosyal taraf olarak aralarında sosyal güvenlik sisteminin yönetim kurulları da olmak üzere çok çeşitli danışma kurullarında temsil ediliyor.

Devlet yapısındaki reformun sonuçlarından biri olarak; esas olarak danışmanlık görevi rolünü üstlenmiş olan **Bölgesel Danışma Yapıları** kurulmuş ve kurulmaya devam etmektedir. Bölgesel Hükümetlerle yapılan görüşmeler bu yapıların sorumlulukları içindedir. Yapılan bu müzakerelerin ardından üçlü toplu sözleşmelerin imzalanması mümkün oluyor.

ACV

ACV Konfederasyonu'nun bugünkü konumuna gelmesi yaklaşık 100 yılı aşkın bir süreçte gerçekleşti. 1.450.000 üyesiyle bugün Belçika'nın **en büyük işçi örgütü** konumunda olan ACV, hem Hükümet, hem de işverenler tarafından önemsenen bir sosyal taraf konumundadır.

Belçika çapındaki **150 hizmet merkezi** ve **2750 kişilik full-time kadrosuyla** üyelerine hukuki danışmanlık, işsizlik yardımından yararlanabilmeleri için gerekli bilgi ve idari prosedür desteği, eğitim, çalışma yaşamıyla alakalı yasal destek ve sosyal güvenlik de dahil olmak üzere pek çok alanda yoğun katkılarda bulunuyor.

ACV'nin ülke çapındaki 80.000 militanı, işyerlerinde düzenlenen endüstriyel eylemlerde, genel olarak toplumda ACV-Konfederasyonu'nun gücünün perçinlenmesine olanak sağlıyor.

Konfederasyon ikili bir yapı üzerinden faaliyetlerini yürütüyor:

1. Birbirleriyle koordinasyon içinde bulunan **sektörel Sendika Federasyonları** ve
2. Sektörel Federasyonların üyelerinin genel çıkarları doğrultusunda koordinasyon ve hizmet üretimini sağlayan **Bölgesel Federasyonlar**.

Örgüt içindeki yapılar ise şöyle sıralanıyor :

- **Kongre:** Örgütün genel programının ne olacağına karar veren en üst karar mekanizması. Her 4 yılda bir kez toplanıyor ve tüm Sendikalardan 900 delege katılıyor.
- **Genel Konsey:** Bir yılda en az iki kez toplanıyor. Yıllık muhasebe ve bütçe konuları ile politik konularda oylama yöntemi ile karar alan hukuki bir yapı. G.Konseyin üçte ikisi

Sektörel Sendika federasyonu temsilcilerinden, üçte biri ise Bölgesel Federasyon temsilcilerinden oluşuyor.

- **Ulusal Komite:** Sendika Federasyonları ile Bölgesel Federasyonların temsilcilerinden oluşuyor, ayda bir kez toplanıyor ve Konfederasyonun mevcut sorunlara ilişkin politikalarını belirliyor.
- **Ulusal Yönetim Kurulu:** Sendika Federasyonları, Bölgesel Federasyonlar ve Konfederasyon temsilcilerinin katılımıyla oluşuyor ve ayda iki veya üç kez toplanarak Kongre, G.Konsey ve Ulusal Komitede alınan kararları uygulamaya koyuyor (bir çeşit yürütme kurulu)
- **Günlük İşler Kurulu:** Başkan, Genel Sekreter, Ulusal Sekreter ve bir hukuk danışmanının katılımıyla oluşuyor ve günlük işlerin yönetiminden sorumlu bir yapı.

ACV, ITS'in (**Uluslararası Sendikalar Sekreteryası**) aktif üyelerinden biridir ve her zaman WCL (**Dünya İşçileri Konfederasyonu**) ile ICFTU (**Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu**) arasında özellikle uluslararası sendikal hareketin önemli gündem maddeleri üzerinde yapısal bir işbirliği tesis edilmesinin önemini her zaman savunmuş ve savunmaya devam ediyor.

ACV Başkanı, ILO Konferanslarında ILO-Standartlarının Uygulama Komitesi Başkan Yardımcılığı görevi ile ILO-İşçi Grubunda sözcülük sorumluluğunu da birlikte yürütüyor.

Belçika'da **beyaz ve mavi yakalılar aynı Sendikada üye olabiliyorlar** fakat farklı kurullarda temsil ediliyor ve farklı sözleşmelerden yararlanıyorlar.

Bölüm - II -

EMF – AVRUPA METAL İŞÇİLERİ FEDERASYONU

Halihazırda Avrupa'daki **25 ülkeden toplam 60 metal sendikasının** üye olduğu EMF'de tüm AB ülkeleri sendikaları üye olduğu halde, EMF üyesi olmak için AB üyesi olma şartı yoktur.

Örneğin, Türkiye bir AB üyesi olmadığı halde ve hatta aday konumunu almasından da yıllar önce Sendikamız Birleşik Metal-İş EMF'ye üye olabilmiş ve başta **Yönetim Kurulu** olmak üzere **Endüstriyel Politika Komitesi (EPK)**, **Toplu Pazarlık Komitesi (TPK)** ve **Doğu Avrupa Forumu** yapılarında temsil ediliyor.

Avrupa ülkelerindeki farklı gelenek ve kültürler, sendikalar arasındaki farklılaşmayı da geliştirmiş, yeşertmiş uygulamalardır. Örneğin sosyal standartların yüksek olması, dünyada, **Almanya**'da sendikal hareketin çok güçlü olduğu gibi yanlış bir kanının oluşmasına yol açmıştır. Oysa, geleneksel Devletçi yapısı dolayısıyla Almanya'da sendikaların gücü örgütlülük düzeylerinden değil, parasal varlıklarından gelir ve örgütlenme düzeyleri bir hayli geridedir.

Ya da **İngiltere**'de işyeri sendikalizmi çok yaygındır ve işverenlerle sosyal diyalog sistemi hemen hemen hiç gelişmemiştir. İsveç, Norveç gibi İskandinav ülkelerinde örgütlülük bir ortak kültürel değerdir ve bu nedenle de sendikalaşmak oldukça yaygın ve kolaydır.

Pek çok Avrupa ülkesinde milliyetçi eğilimler hala oldukça belirgin durumdadır. Bu bağlamda komünist, sosyalist, sosyal demokrat, hristiyan demokrat ve liberal **birbirinden farklı fek çok siyasi görüş** EMF içinde temsil edilmekte ve EMF'nin varlığı ve çabaları ile bu farklılıklar ortak bir potada eritilmeye çalışılmaktadır.

Bir Avrupa yapısı olarak EMF'nin hedefleri:

- EMF üyesi sendikaların üyelerinin haklarının en üst düzeyde korunup, geliştirilmesi
- Çok Uluslu Şirketlerde çalışan metal işçilerinin haklarının gerektiği gibi savunulabilmesi için gerekli uluslararası dayanışma ve mücadelenin örgütlenmesi
- Avrupa Sendikaları arasında var olan farklılıkların en aza indirilmesi
- Farklı ülkelerde, farklı düzeyde uygulanan üretim, yönetim ve toplu sözleşme haklarının olabildiğince ortaklaştırılması
- Avrupa çapında Uluslararası bir toplu sözleşmenin geliştirilmesi

EMF, mevcut Komiteleri üzerinden yukarıda sayılan hedeflerine doğru istikrarlı adımlarla yürümeye devam ediyor. Bu bağlamda örneğin en son yapılan Toplu Pazarlık Konferansında, AB ülkelerinden hiç birinde enflasyon artışından daha düşük bir ücret artışı hükmünün yer aldığı bir sözleşmenin Sendikalar tarafından imzalanmaması karar altına alınmış.

Bu olay ilk kez Hollanda'da karşılaşılmış ve Hollanda Sendikaları şirketlerin başka ülkelere taşınması tehlikesini bertaraf edebilmek için “sıfır” ücret zammına razı olmuşlar. Fakat hemen ardından önce komşu ülkelerde ve sonra da diğer AB ülkelerindeki işverenler **Hollanda'da imzalanan bu sözleşmeyi kullanarak Sendikalara benzer sözleşmeler imzalatmaya çalışmışlar.**

Dolayısıyla Hollanda Sendikalarınca yapılan TİS, yalnızca Hollanda metal işçilerine değil diğer AB metal işçilerine de zarar vermeye başlamış. Bunun üzerine EMF Toplu Pazarlık Komitesi, düzenlediği konferansta yukarıda değinilen kararı almakta zorlanmamış.

Bölüm - III -

SENDİKAL HAREKET VE AVRUPA BİRLİĞİ GENİŞLEME SÜRECİ

Sunuş: Luc Triangle

Avrupa'da birliğe giden ilk adım **1957** yılında **imzalanan Roma Antlaşmasıyla** atıldı. Aynı anlaşmaya bağlı olarak **Avrupa Ekonomik Topluluğu** (AET) kurulmuş oldu.

Daha sonra adını **Avrupa Birliği** olarak değiştiren bu yapı ekonomik ve politik yapılanmasında da çok önemli sayılabilecek değişikliklere gitti. Fakat AB yapısındaki en çarpıcı gelişme ve değişiklikler esas olarak **1989** yılından sonra yaşanmaya başladı.

Sovyetler Birliği'ndeki siyasi tercihin kapitalizme dönüşmesiyle birlikte Orta ve Doğu Avrupa'daki eski Doğu-Bloku'nun komünist ülkeleri 1990 yılından itibaren AB'ne üye olmak için başvurmaya başladılar.

Bu yeni süreç tüm dünyada ve Avrupa'da **AB-Genişleme Süreci** olarak adlandırılıyor. Ancak Avrupa Birliği'nin bünyesine yeni üye ülkeler katarak genişlemesi daha eskiye dayanıyor. Örneğin, Birliğe 80'li yılların ikinci yarısında dahil olan Avusturya, Finlandiya ve İsveç ile bir diğer dönemde AB'ye giren Portekiz ve İspanya gibi ülkelerde farklı genişleme süreçlerinin öznesi durumundaydılar. Fakat Doğu'ya doğru genişleme AB açısından çok farklı olarak nitelendiriliyor ve Birliğe ilk kez geçmişte komünist yönetimle idare edilmiş ülkelerin dahil edileceği bu sürecin eskilerine oranla hem çok farklı hem de çok daha sancılı süreçler olduğu ve olmaya devam edeceği oldukça yaygın bir kanı.

Birliğe aday konumunda kabul edilen her ülkeden belli bir süreç içinde toplam **32 kritere** uyum sağlaması isteniyor. Bu uyumu daha hızlı

gösteren ülkelerin tam üyelik yolundaki ilerlemesi de daha hızlı oluyor. Kriterler ekonomik, siyasal ve sosyal alanlarda.

AB'nin halen genişleme sürecinde ismi geçen **11 aday ülkesi** var ve Türkiye, **1999 AB Helsinki Zirvesi'**nde bu aday ülkeler arasına en son dahil edilen ülke konumunda.

Diğer yandan AB'nin mevcut 15 üye ülkesinin halkları arasında yapılan çeşitli kamu oyu yoklamaları, AB vatandaşlarının sadece %44'ünün Birliğin genişlemesini olumlu bir gelişme olarak gördüklerini gösteriyor. Ülkelerin tek tek konumları incelendiğinde ise ortaya aşağıdaki gibi bir tablo çıkıyor.

AB'nin genişlemesini olumlu görenlerin toplam oy kullananlar içindeki oranı :

	<u>%</u>
Belçika	45
Almanya	36
Yunanistan	70
İspanya	58
Fransa	35
İrlanda	52
İtalya	59
Luxemburg	46
Hollanda	40
Avusturya	32
Portekiz	52
Finlandiya	45
İsveç	56
İngiltere	31

Aday ülkeler, Birliğe tam üyelik koşullarını yerine getirdikleri süreçte, AB'den **önemli fonlar** bu ülkelere aktarılarak geçiş döneminin sancuları hafifletilmeye çalışılıyor. Bu desteğe rağmen, en çok vurgulanan konu, AB'nin demokrasiyi getirmeyeceği; **ancak tam demokrasiye ulaşmış ülkelerin AB'ne üye olabileceği** ve AB'nin

ekonomik bir kalkınma sağlamayacağı; ancak ekonomisi zaten kalkınmış ülkelerin AB'ne girebileceği.

Diğer yandan AB genişleme sürecinin yalnızca aday ülkeler açısından değil, AB üye devletlerinin halkları açısından da çok sancılı geçeceğini unutmamak gerekiyor. Özellikle ekonomik farklılıklar bu sancıların yoğunlaşmasına neden oluyor. Örneğin, Almanya'ya sınır komşusu olan Çek Cumhuriyeti'nde işçi ücretleri **300 \$** düzeyindeyken, Almanya'da ortalama ücretin **2.800 \$** olması, bu ülkenin tam üye olması ve yurttaşlarına serbest dolaşım hakkı tanınması durumunda Çek işçilerinin Almanya'ya akın edeceğine kesin gözüyle bakılıyor. İşte bu nedenle Almanya, aday ülkelere serbest dolaşım hakkının **7 yıl geriden** gelmesini savunuyor ve bu süre içinde Çek Cumhuriyeti'nde de ücret düzeylerinin nispeten yükselip; yaklaşabileceğini, böylelikle sınır göçü ihtimalinin azalacağını umuyor.

Genişleme ülkeleri AB tarafından iki ana gruba ayrılmış durumda ve bu gruplara 1. Dalga ülkeleri, 2. Dalga ülkeleri deniyor.

1. Dalga Ülkeleri: Polonya, Macaristan, Estonya, Slovenya, Çek Cumhuriyeti
2. Dalga Ülkeleri: Litvanya, Letonya, Romanya, Bulgaristan, Slovakya

Birinci gruptaki ülkelerden en az bir kaç tanesinin 2004 yılına kadar tam üyeliğe hak kazanacağı tahmin ediliyor. Türkiye, Kıbrıs ve Malta ise aday statüsünü kazandığı halde bu iki ana grup içinde adı geçmeyen ülkeler konumunda.

Şu anda Avrupa Birliği ağırlıklı olarak **ekonomik hedeflere** yönelmiş ve sosyal öncelikler son derece geri plana atılmış durumda. Her ne kadar biz Belçika olarak AB üyesi olsak da, bir Sendika olarak AB'yi sürekli eleştiriyor ve bu yapıyı **daha sosyal bir sistem** haline getirmek için çabalıyoruz. Diğer yandan aday ülkelerin AB'ne üye olmak dışında pek fazla seçenekleri olmadığını düşünüyoruz. Çünkü ekonomik anlamda böylesine küreselleşen bir dünyada ya ekonomik

bir blok içinde yer alacaksınız, ya da dünya ekonomik sisteminden tamamen izole edileceksiniz.

Bölüm - IV -

AVRUPA İŞLETME KOMİTELERİ

Avrupa'da faaliyet gösteren çok uluslu şirketler için 1994 yılında çıkarılan bir AB-Yönetmeliği ile **sosyal diyalog yapıları** (AİK) oluşturulmuştur.

Bir işletmede AİK kurulabilmesi için, şirketin **en az 2 AB ülkesinde** faaliyet gösteriyor olması , bu iki ülkede **toplam olarak en az 1500 kişiyi** istihdam ediyor olması; fakat bunun yanısıra tek bir ülkedeki istihdamının da **100** kişiden az olmaması gerekiyor. Örneğin A şirketinin Almanya, Hollanda ve İtalya'da fabrikaları varsa, toplam olarak 1500 kişi çalıştırıyorsa ve bu 1500 kişinin 1350'si Almanya'da 80'i Hollanda'da ve 70'i de İtalya'da çalışıyorsa bu Şirket için bir AİK kurulması mümkün değil, çünkü bir diğer koşul olan -bir fabrikada en az 100 kişinin istihdam ediliyor olması gereği-karşılanmamış oluyor.

Avrupa'da AİK'lerin kurulması sendikaların çok uzun yıllar verdikleri mücadeleler sonucu gerçekleşmiş. Fakat bir Sendika olarak ACV-Metall'in nihai hedefi **Dünya İşletme Komitelerinin** kurulması ...

AİK'ler esas olarak işçilerin şirketle ilgili genel konulardan bilgilendirilmeleri ve bilgi edindikleri konular hakkındaki düşüncelerini dile getirebilmelerine olanak tanıyan yapılar.

Yani birer **danışma kurulu** değil. Başka bir deyişle, işletme yönetimleri AİK'lere getirdikleri meseleler için bu yapılardan onay almak zorunda değiller. Ama yine de işgücünün çalıştığı şirketle ilgili temel bilgilere ulaşması önemli bir olay ve kazanım olarak görülmeli.

Diğer yandan, AİK'ler işverenlerin de içinde yer aldığı yapılar olarak, Sendikal alanlara girmemeli ve **her iki yapı da faaliyet alanlarını doğru tespit etmeli**. Söz gelimi AİK'ler, toplu sözleşme görüşmelerinin yapılabileceği alanlar değillerdir ve olmamaları gerekir.

Bölüm - V -

KURSIYERLERİN SORU VE CEVAPLARI

? *Türkiye AB'ne üye olduktan sonra işçilerin kazanımları yükselecek mi? İşsizlik oranı düşecek mi?*

Cevap: Kısa vadede bu tip beklentiler içine girmek doğru değil. Ama söz gelimi 10-15 yıllık bir sürenin bitiminde ekonomik kalkınma alanında ciddi bir farklılaşma yaşanacaktır. Kısa ve orta vadede ise Birliğe üye olmanın çalışanlara yarardan çok zarar getirdiği gibi bir yanlış kanı edinmek bile mümkün olabilir. Başka bir deyişle Avrupa Birliği yolu, çok sancılı bir süreçtir, fakat ilerisi aydınlıktır.

? *Sizce Türkiye'nin tam üyeliği ne zaman kabul edilecek ?*

Cevap : Bunu kestirmek gerçekten çok güç. Fakat politik açıdan Türkiye'nin AB için bir Slovakya'dan bir Bulgaristan'dan ve hatta tüm diğer genişleme süreci ülkelerinden çok daha önemli olduğunu biliyorum. Birincisi, Türkiye, diğer adaylar gibi komünizmden gelmiyor ve kapitalizmi yaşamış, yaşayan bir ülke. İkincisi, nüfus olarak hem kalabalık -yani çok önemli bir pazar- hem de ortalama yaş açısından çok genç bir nüfusa sahip.

? *İsveç'te sendikalaşmanın çok kolay olduğunu söylediniz. Neden bizim ülkemizde örgütlenmek bu kadar zor da, İsveç'te bu kadar kolay ?*

Cevap: Öncelikle Kuzey ülkeleri son derece zengin, varlıklı ülkeler. Bu durum, genel refah, eğitim ve kültür düzeyinin yüksekliğini de beraberinde getiriyor. Diğer yandan bu ülkelerde son 20-25 yıl boyunca hep sosyal demokrat hükümetler işbaşındaydı ve bu nedenle gelir dağılımı, diğer Avrupa ülkelerine oranla daha adildi. Bu nedenle, İskandinav ülkelerinde sendikal örgütlülük genel anlamda oldukça yüksek. Bu arada, İspanya, Portekiz, İtalya ve hatta Fransa gibi Güney ülkelerinde işveren-sendika ilişkileri hep çatışmalar üzerinden

yürürken, Kuzey’de bu ilişkiler uzlaşma ve diyalog üzerinden yürütülür geleneksel olarak..

? *Bugün gelinen noktada, AB’nin yalnızca ekonomik önceliklere yer verdiğini ve sosyal boyutlarının çok sınırlı olduğunu belirttiniz. Eğer böyle ise, AB-Genişleme süreciyle Emperyalizm arasındaki fark nedir ?*

Cevap: Emperyalizmde, ekonomik veya coğrafi anlamda egemenlik altına alınan ülkeye fikri sorulmaz ve sermaye zorla da olsa o ülkeye yayılır, nüfuz eder. Fakat, AB genişleme sürecinde aday ülkeler AB’ne üye olmak istedikleri için, AB kurumları bu talepleri değerlendirmiştir. Yani hiç bir zorlama yoktur.

Ayrıca şu da unutulmamalıdır ki AB üyesi ülkelerin halkları genişleme sürecine birebir ödedikleri vergilerle büyük katkılarda bulunuyorlar. Örneğin beni bir AB yurttaşı olarak ele alın. Ödediğim vergilerin önemli bölümü genişleme sürecindeki ülkelere uyum sağlamaları için fon olarak aktarılıyor. Peki ben size bir soru sorayım, başka bir şansınız var mı?

Cevap: Evet, bu sistemin değişmesi , yani sosyalizm bir şans olabilir.

Cevap: Avrupa’da örneğin İtalya, İspanya gibi ülkelerde Komünist Partili işçiler de var. Ama çözüm üretmeye geldiğinde, bu gruplar da sistemi revize etmenin ötesine gidemiyorlar, sistem dışına çıkamıyorlar.

Bir sistem içinde yaşıyor ve çalışıyoruz. Bu sistem kapitalizm. Dolayısıyla bulacağımız çözümler de ancak bu sisteme uygun çözümler olmak zorunda. Pek çok siyasi yapı var. Liberal Partiler, Sosyalist Partiler, Komünist Partiler. Fakat sonuçta sistemin olumsuzluğunu gidermek pratiğinden öte gidemiyorlar.

? *İstanbul’daki General Elektrik fabrikası, Macaristan’da işgücü ücretleri çok düşük olduğu için kapatıldı ve Macaristan’a taşındı. Böyle bir pratik yaşasaydınız, AİK’ler işe yarayabilir miydi?*

Cevap: Eğer Turkiye, AB yesi ülkelerden biri olsaydı, bu mesele General Electric AİK'e getirilirdi ve belki bir ozm retilibilirdi. Fakat, yine de Turkiye'de faaliyettedir bulunan ÇUŞ'ların Avrupa'da bir AİK'i bulunması durumunda örneğin sendikanız gözlemci statüsünde bu AİK toplantılarına katılabilir.

? Vergilerinizin, fon olarak genişleme ülkelerine aktarıldığını söylediniz. Oysa, biz toplum olarak on yıllardır zaten bedel ödüyoruz ve Batı'nın gelişmesi de önemli oranda yoksul ülke halklarının ödediği bu bedeller üzerinden sağlanmıştır.

Cevap: Yanlış anlaşılmak istemem. Ben eğitimler sırasında zaman zaman provakatif konuşmayı tercih ederim, böylece konuların derinlemesine tartışılması da olanaklı hale gelir. Evet vergilerim genişleme ülkelerine aktarılıyor. Fakat benim bundan hişbir şikayetim olmadığı gibi, böyle olduğu için mutlu olduğumu bile söyleyebilirim. Çünkü bu, toplumlar arası bir dayanışmadır ve böyle olması gerekir.

? AB, neden eski Doğu Bloku lkelerinin adaylık taleplerini hemen değerlendirmeye aldı da, Turkiye'yi yıllarca kapıda bekletti ?

Cevap: Çünkü coğrafi sınırlar itibarıyla Turkiye ile AB arasına giren çok sayıda ülke vardı. nce bu ülkelerin aday olması gerekiyordu. Ve Turkiye Birliğe kabul edilen ilk müslüman ülke, bu yüzden diğer hristiyan ülkeler aday olmadan Birliğe alınamazdı.(!)

? Avrupa Parlamentosu'nda temsil gücü, ülkelerin nüfuslarıyla doğru orantılı. Turkiye Birliğe girecek olursa, Almanya'dan sonra en fazla sandalye sayısına sahip ülke olacak. Acaba Turkiye'nin yeliği bu nedenle geciktiriliyor olabilir mi ?

Cevap: En son Nice Zirvesinde, genişleme süreci ülkeleri de dikkate alınarak AB-Parlamentosu sandalye sayıları yeniden dizayn edildi ve bu yapılırken, Turkiye'de dahil olmak üzere tüm ülkelerin adaylığı

göz önüne alındı. Almanya'nın Türkiye'yi Birlik içinde istememesi için pek bir sebep göremiyorum ve eğer Almanya'nın bir itirazı olsaydı, bu durum oyuna yansır ve Türkiye aday olarak da kabul edilmezdi.

? *Avrupa İşletme Komitelerini anlatırken bir General Motors örneği verdiniz ve AİK'te alınan karar, hatta varılan çözüm gereği Şirketin işçi çıkarma oranını Avrupa'daki tüm GM fabrikalarına uygulayarak, yedirmesi yönünde ortaklaştığını belirttiniz.*

Yani şu mu yapıldı: Diyelim ki tüm Avrupa GM fabrikalarında 10.000 işçi çalışıyor ve Şirket %15 daralacak. 1500 kişinin çalıştığı tek bir fabrikanın kapatılması yerine; bu 1500 kişinin Avrupa'nın çeşitli ülkelerindeki farklı GM fabrikalarından çıkarılması yönünde mi karar alındı? Eğer böyle ise, her şekilde 1500 kişi işsiz kaldığına göre, AİK tarafından varılan sonucun bir çözüm olduğunu söylemek mümkün mü ?

Cevap: Evet, ama AİK'lerin yalnızca bilgilendirme ve düşünceleri aktarma gibi sınırlı bir yapıya sahip olduğunu unutmayalım.

? *EMF içerisinde yapılan bir Konferansta, AB ülkeleri sendikalarının kendi aralarında bir anlaşmaya vararak bundan sonra TİS'erde enflasyondan daha düşük ücret artışını kabul etmeyeceklerini söylediniz. Bu kuralı bir Sendika ihlal eder de "0" zam verirse, ya da enflasyonun altında bir zam verirse ne olur ?*

Cevap: Tabii ki bu kuralın bir bağlayıcılığı ya da yaptırımını yok. Sadece o sendikanın EMF Toplu Pazarlık Komitesi'ne bilgi aktarması ve gerekçelerini sunması gerekir.

ORTAK EĞİTİM ÇALIŞMASINA KATILAN ÜYELERİMİZ:

- § Rifat Codura (Paksan, Sefaköy Şb.)
- § Ebubekir Çetin (AEH, İstanbul 1 No'lu Şb.)
- § Mevlut Nuh (Yasan, İstanbul 1 No'lu Şb.)
- § Fikri Koç (Singer, İstanbul 1 No'lu Şb.)
- § Mustafa Balkan (Smalbach, İstanbul 2 No'lu Şb.)
- § Mazlum Çınar (Meksan, İstanbul 2 No'lu Şb.)
- § Ersin Pekel (Tekfen, Gebze Şb.)
- § Nihat Baş (Omtaş, Gebze Şb.)
- § Engin Kulu (Kroman, Gebze Şb.)
- § Özkan Dursun (Şahin Motor, Gebze Şb.)
- § Mehmet Kılıç (Asilçelik, Bursa-Eskişehir Şb.)
- § Korkmaz Erkafa (Esen, Bursa-Eskişehir Şb.)
- § Mustafa Teke (Pirelli, Bursa-Eskişehir Şb.)
- § Hakan Akyol (AD Demirel, Kocaeli Şb.)
- § Günay Timur (Beksa, Kocaeli Şb.)

İÇİNDEKİLER

I.	BELÇİKA'DA EKONOMİK, SOSYAL VE POLİTİK DURUM . 3
	Belçika'da Sanayi Üretiminin Sektörlere Göre Dağılımı..... 5
	Belçika'da Sendikal Yaşam..... 6
	Belçika'da Sosyal Diyalog 7
	ACV 8
II.	EMF – AVRUPA METAL İŞÇİLERİ FEDERASYONU..... 11
III.	SENDİKAL HAREKET VE AVRUPA BİRLİĞİ GENİŞLEME
	SÜRECİ..... 13
IV.	AVRUPA İŞLETME KOMİTELERİ..... 17
V.	KURSİYERLERİN SORU VE CEVAPLARI 19
VI.	ORTAK EĞİTİM ÇALIŞMASINA KATILAN ÜYELERİMİZ . 23